

Memo aan haar aandeelhouders

Betreft: bericht HVC aan aandeelhouders inzake brief AVR d.d. 23 juli 2021

1. Inleiding

HVC is door verschillende gemeenten op de hoogte gesteld van een brief van AVR aan het college en de raad (zie bijlage a).

Wij verwachten dat AVR een dergelijke brief aan alle in HVC deelnemende gemeenten heeft gestuurd. U ontvangt daarom dit voorliggend memo, waarin wij de brief van AVR nader duiden. Wij gaan daarbij eerst in op de achtergrond van het handelen van AVR, vervolgens op de aanbestedingsrechtelijke argumenten die AVR gebruikt, en ten slotte op het mogelijke vervolg.

2. Achtergrond

AVR is een commerciële afvalverwerker, volledig eigendom van en in hoofdzaak bestuurd door een buitenlands investeringsfonds (*Cheung Kong Infrastructure*), dat zich voornamelijk richt op het verbranden van huishoudelijk- en bedrijfsafval. AVR beschikt over een verwerkingscapaciteit van 1,7 miljoen ton (2020) en is daarmee de grootste afvalverbrander van Nederland. Een groot deel van het afvalaanbod aan AVR betreft huishoudelijk afval, afkomstig van gemeenten die de verwerking van dit afval hebben uitbesteed aan de markt.

Als onderdeel van de brede liberaliserings- en privatiseringstrend in de jaren tachtig, negentig en tweeduizend hebben veel gemeenten de inzameling, be- en -verwerking van het huishoudelijk afval verkocht dan wel uitbesteed aan marktpartijen. Ook AVR zelf is in die tijd verkocht aan de markt.

Het afgelopen decennium laat echter een geleidelijke kentering zien ten gunste van het publieke domein. In toenemende mate kiezen gemeenten ervoor om de uitvoering van het afvalbeheer weer naar zich toe te halen, al dan niet georganiseerd via het eigen overheidsbedrijf. Daar zijn diverse redenen voor. Eén daarvan is dat door gelijk gerichte belangen de uitvoering van het afvalbeheer nauwer kan aansluiten op de dynamische ontwikkeling van het gemeentelijke afvalstoffenbeleid. Commerciële belangen, geborgd middels langjarige, gefixeerde contracten, staan de gewenste flexibele uitvoering van de beleidsdoelstellingen meestal in de weg.

De marktpartijen zien deze ontwikkeling met lede ogen aan. Met het behoud van een marktpositie op het gebied van afvalverwerking zijn grote financiële belangen gemoeid en commerciële partijen kunnen scherp acteren waar marktaandeel wordt bedreigd.

Zo zijn gemeenten die wilden toetreden tot Omrin (waaronder Schiedam, Barendrecht, Albrandswaard, Ridderkerk, Groningen, Harderwijk, Putten, Nunspeet, Ermelo, Oldenbroek) geconfronteerd met (deels nog steeds) voortslepende rechtszaken tegen deze toetreding.

De gemeente Westland heeft hetzelfde ervaren. AVR heeft in de periode 2009-2011 tegen de toetreding van Westland tot HVC tot en met de Hoge Raad geprocedeerd.

Recentelijk hebben ook de college- en raadsleden van de Avalex-gemeenten (Delft, Midden-Delfland, Leidschendam-Voorburg, Pijnaker-Nootdorp, Rijswijk en Wassenaar) gemerkt hoe commerciële partijen, waaronder AVR kunnen handelen, wanneer gemeenten ertoe neigen een keuze te maken die de marktpositie van commerciële partijen bedreigt.

Nu deze partijen de Avalex-gemeenten er niet van konden weerhouden toe te treden tot HVC, blijkt AVR vervolgstappen te ondernemen, zowel richting HVC (zie bijlagen b en c) als richting de individuele aandeelhouders; ook aan andere publieke verwerkers zijn soortgelijke brieven gestuurd, alle gericht op het verzwakken van de relatie tussen overheden en het overheidsbedrijf.

3. Inhoud

AVR stelt in de brief dat HVC niet voldoet aan de aanbestedingsrechtelijke eisen met betrekking tot quasi-inbesteding.

Quasi-inbesteding is, in het kort, het opdragen van werkzaamheden (of leveringen) door een aanbestedende dienst (meestal een overheid) aan een andere entiteit waarop door deze aanbestedende dienst toezicht wordt uitgeoefend. Dat is rechtmatig indien wordt voldaan aan de aanbestedingsrechtelijke criteria voor quasi-inbesteding.

Eén van die criteria is dat de werkzaamheden die de entiteit (i.c. HVC) uitvoert voor het merendeel (tenminste 80%) is opgedragen door de toezichthoudende aanbestedende dienst(en) (i.c. de deelnemende gemeenten en waterschappen in HVC).

Onder verwijzing naar het jaarverslag 2020 vergelijkt AVR de in de AEC's van HVC verwerkte hoeveelheid huishoudelijk afval van de deelnemende gemeenten ten opzichte van het totale tonnage afval dat hierin wordt verwerkt. AVR stelt dat het aldus gevonden percentage (45%) aantoont dat HVC niet voldoet aan de 80%-eis.

Wat echter AVR op grond van haar kennelijke lezing van het jaarverslag wel weet of behoort te weten, maar achterwege laat te vermelden, is dat HVC vele activiteiten voor haar aandeelhouders uitvoert, waaronder afvalinzameling, GFT-vergisting en -compostering, en slibverwerking.

De hieruit voortvloeiende omzet die wordt gefactureerd aan de deelnemende gemeenten en waterschappen, bedraagt meer dan 80% van de totale omzet van HVC. Daarmee wordt voldaan aan het betreffende criterium voor quasi-inbesteding.

4. Vervolg

De stelling van AVR dat HVC niet voldoet aan de aanbestedingsrechtelijke eisen ten aanzien van het 80%-omzetcriterium werkt logischerwijs naar de gemeenteraad toe als alarmbel. Een deugdelijke onderbouwing daarvan zou daarom heel belangrijk moeten zijn. AVR laat dat echter achterwege. Het alarm is namelijk bedoeld als middel om bij de gemeente binnen te komen. AVR is daar in de brief ook duidelijk over: het bedrijf wil met de gemeente "zo spoedig mogelijk in gesprek komen".

Waarom wil AVR dat? Uit eerdere ervaringen blijkt dat AVR graag in de gemeenteraad twijfel zaait en druk uitoefent. Door schade toe te brengen aan het samenwerkingsverband met HVC ontstaan namelijk marktkansen voor AVR. Vanuit de grote commerciële belangen die spelen, is dat een verklaarbare opstelling. Zoals u zult begrijpen, adviseren wij u echter om AVR hierin niet te faciliteren.

Voorshands valt niet te zeggen of AVR overgaat tot juridische acties jegens een of meerdere deelnemende gemeenten. Zodra die situatie zich voordoet, zal HVC de betreffende gemeenten zo volledig mogelijk ondersteunen.

Wanneer het bovenstaande leidt tot vragen of opmerkingen, dan geven wij graag een nadere toelichting. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met Jan van Raaij, secretaris van de onderneming, per e-mail j.vanraaij@hvcgroep.nl of telefonisch: 06-20423236 en/of Jochem Ballot, per e-mail j.ballot@hvcgroep.nl of telefonisch: 06-25427793.

Alkmaar, 11 augustus 2021

NV HVC

Dion van Steensel,
algemeen directeur

Bijlagen

- a. brief AVR d.d. 23 juli 2021 aan in HVC deelnemende gemeenten
- b. brief AVR d.d. 30 juni 2021 gericht aan HVC
- c. brief HVC d.d. 30 juli 2021 gericht aan AVR